

ZARZĄDZENIE NR 11/1/2024

REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA

w Lublinie

z dnia 31 stycznia 2024 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Wieprzec”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688 i 1890),

zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na okres 2 lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Wieprzec”, zwanego dalej „rezerwatem”.

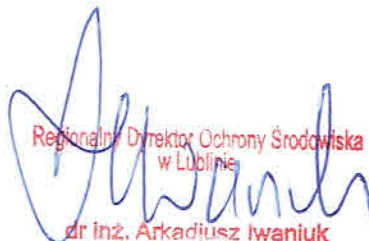
§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków, które są określone w załączniku nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które są przedstawione w załączniku nr 2 do zarządzenia;
- 3) wskazanie obszarów objętych ochroną czynną w obrębie rezerwatu „Wieprzec”, które są określone w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 3. Cały obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Lublinie.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
dr inż. Arkadiusz Iwaniuk

Identyfikacja oraz ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja oraz ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
Zagrożenie istniejące wewnętrzne		
1.	Sukcesja roślinności zielnej oraz drzew i krzewów, prowadząca do pogarszania się warunków siedliskowych roślin objętych ochroną gatunkową.	Odtwarzanie i utrzymanie otwartego charakteru terenu rezerwatu.
2.	Zmiany stosunków wodnych powodowane lokalnymi podtopieniami, występującymi w sąsiedztwie tam budowanych przez bobry na rowach melioracyjnych. Występujące podtopienia utrudniają prowadzenie zadań ochronnych, tj. koszenie łąk.	Likwidacja lokalnych podtopień uniemożliwiających rozwój cennej roślinności torfowiskowej z udziałem gatunków chronionych oraz wykonywanie koszenia łąk.
3.	Obecność roślin gatunków obcych (wykazujących inwazyjny charakter), głównie czeremchy amerykańskiej.	Ograniczenie ekspansji roślin gatunków obcych (wykazujących inwazyjny charakter), głównie czeremchy amerykańskiej.
Zagrożenie istniejące zewnętrzne		
4.	Nie stwierdzono.	Nie ustalano.
Zagrożenie potencjalne wewnętrzne		
5.	Nie stwierdzono.	Nie ustalano.
Zagrożenie potencjalne zewnętrzne		
6.	Eutrofizacja siedlisk spowodowana przenikaniem biogenów z sąsiednich użytków zielonych.	Ograniczenie możliwości spływu biogenów do rezerwatu przyrody.

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków roślin z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych/ powierzchnia	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	<p>Koszenie roślinności zielnej w terminach dostosowanych do potrzeb siedliska, tj. od dnia 15 września do 30 października, przy czym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - częstotliwość koszenia: jeden pokos co roku lub co dwa lata w przypadku naprzemiennego koszenia połowy działki (co roku po 50% powierzchni); - koszenie na wysokości nie niższej niż 10 cm, - technika koszenia: w sposób nieniszczący struktury roślinności i gleby, z bezwzględnym unikaniem koszenia okrężnego od zewnątrz do wewnątrz działki, - w przypadku corocznego koszenia należy pozostawić nieskoszony fragment stanowiący 15-20% powierzchni działki; - zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta poza teren rezerwatu, - dopuszczalne użytkowanie kośno-pastwiskowe w miejscach zarastających podrostem krzewów i drzew - wypas po pokosie, nie wcześniej niż w dniu 15 września i nie później niż w dniu 15 października, przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha. 	<p>0,94 ha 0,91 ha 0,17 ha 0,15 ha 0,12 ha 0,34 ha 0,21 ha 0,34 ha</p> <hr/> <p>0,45 ha 0,41 ha 7,88 ha</p>	<p>Gmina: Zamość, obręb: Wieprzec – Wychody, działki nr ewid.:</p> <p>1040 1043 1063 1065 1066 1067 1068 1069</p> <hr/> <p>1694 1695 1698/9</p>

2.	Rozbiórka tam budowanych przez bobra europejskiego, zlokalizowanych na rowach melioracyjnych znajdujących się na terenie rezerwatu i na jego granicy, w terminie od 1 marca do 15 kwietnia i od 1 sierpnia do 30 października, po uzyskaniu zezwolenia w trybie art. 56 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody.	W miejscach utrzymywania się wysokiego poziomu wody uniemożliwiającego wykonanie koszenia.	<ul style="list-style-type: none"> • Rów (H) przylegający do działek nr: 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072; • rów (G17) przylegający do działek nr: 1036, 1038, 1694, 1040, 1041, 1042, 1043, 1698/9.
3.	Eliminacja gatunku obcego - czeremchy amerykańskiej.	Wyszukiwanie oraz usuwanie poprzez wrywanie lub wycinę. Usunięcie uzyskanej biomasy z obszaru rezerwatu przyrody.	Gmina: Zamość, obręb: Wieprzec – Wychody, obszar całego rezerwatu.

 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
 w Lublinie
 dr inż. Arkadiusz Iwaniuk

UZASADNIENIE

do zarządzenia nr 1/1/2024

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie
z dnia 31 stycznia 2024 r.

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Wieprzec” wynika z art. 22 ust 2 pkt. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.), zgodnie z którym dla rezerwatów przyrody, do czasu ustanowienia planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze zarządzenia, zadania ochronne.

Rezerwat przyrody „Wieprzec”, o powierzchni 31,92 ha, został utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 26 listopada 1990 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1990 r. Nr 48, poz. 366), w celu zachowania roślinności torfowiskowej z udziałem gatunków chronionych.

W rezerwacie przyrody „Wieprzec” w momencie ustanowienia dominowały zbiorowiska charakterystyczne dla torfowisk niskich i przejściowych. Flora odznaczała się bogatym składem gatunkowym oraz obecnością roślin chronionych i rzadkich. W rezerwacie stwierdzano występowanie: wierzby lapońskiej *Salix lapponum*, goździka pysznego *Dianthus superbus*, pełnika europejskiego *Trollius europaeus*, orlika pospolitego *Aquilegia vulgaris*, tojadu smukłego *Aconitum gracile*, powojnika prostego *Clematis gracila*, gnidosza królewskiego *Pedicularis sceptrum-carolinum*, goryczki bagiennej *Gentiana uliginosa*, niebielistki trwałej *Sweetia perennis*, zerwy kulistej *Phyteuma orbiculare*, wężymordu stepowego *Scorzonera purpurea*, kosatki kielichowatej *Tofieldia calyculata*, mleczyka dachówkowatego *Gladiolus imbricatus*, kosańca syberyjskiego *Iris sibirica*, storczyka szerokolistnego *Orchis latifolia*, storczyka plamistego *Orchis maculata*, gółki długoostrogowej *Gymnadenia conopea*, podkolana białego *Platanthera bifolia*, kruszczyka szerokolistnego *Epipactis latifolia*, kruszczyka błotnego *Epipactis palustris*, lipiennika Loesela *Liparis loeselii*, lilii złotogłów *Lilium martagon*, ciemniżycy zielonej *Veratrum lobelianum*, sasanki otwartej *Pulsatilla vulgaris*.

Aktualnie, na skutek niekorzystnych zmian w obrębie fitocenozy, w rezerwacie dominują zbiorowiska łąkowe i zaroślowe.

Głównym zagrożeniem w rezerwacie jest proces sukcesji ekologicznej, powodujący stopniowe pogarszanie się warunków siedliskowych dla roślin będących przedmiotem ochrony rezerwatu. Obecnie powierzchnia zwartych zbiorowisk leśno-zaroślowych w rezerwacie wynosi około 50% i ma tendencję wzrostową.

W związku z powyższym, dla zachowania walorów przyrodniczych tego obszaru, niezbędne jest prowadzenie czynnej ochrony polegającej na hamowaniu sukcesji drzew i krzewów poprzez regularne koszenie łąk. Prace te będą realizowane terminie od 15 września do 30 października, uwzględniającym potrzeby ochrony występujących tam cennych gatunków ptaków i motyli.

Ponadto, w rezerwacie przyrody „Wieprzec” obserwuje się podtapianie na skutek działalności bobra europejskiego, co uniemożliwia użytkowanie kośne. Wobec powyższego zaplanowano warunkowe usuwanie tam wybudowanych przez bobry, zlokalizowanych na rowach melioracyjnych znajdujących się na obszarze rezerwatu przyrody „Wieprzec” i na jego granicy, w terminie od 1 marca do 15 kwietnia oraz od 1 sierpnia do 30 października (uwzględniającym potrzeby ochrony bobra europejskiego), przy zastrzeżeniu, że możliwe to będzie w miejscach utrzymywania się wysokiego poziomu wody uniemożliwiającego wykonanie koszenia, po uzyskaniu zezwolenia w trybie art. 56 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody.

Dodatkowo w rezerwacie przyrody „Wieprzec” odnotowano obecność roślin gatunków obcych (wykazujących inwazyjny charakter), głównie czeremchy amerykańskiej. W związku z powyższym, dla zachowania walorów przyrodniczych rezerwatu, konieczne jest usuwanie czeremchy amerykańskiej poprzez wrywanie lub wycinę.

Wykonanie zaplanowanych zabiegów ograniczy proces sukcesji roślinności drzewiastej i krzewiastej oraz zabagniania, a tym samym zostaną stworzone korzystniejsze warunki dla rozwoju roślinności, z udziałem gatunków chronionych, oraz odpowiednie warunki siedliskowe dla cennych gatunków motyli i ptaków bytujących na tym terenie.

Obszar rezerwatu przyrody objęty jest również ochroną w ramach sieci Natura 2000 w formie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Doliny Łabuńki i Topornicy PLH060087 oraz obszaru specjalnej ochrony ptaków Rostocze PLB060012.

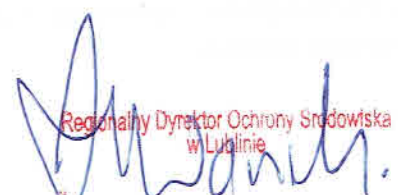
Przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Doliny Łabuńki i Topornicy PLH060087 są: niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris*, starodub łąkowy *Angelica palustris*, bóbr europejski *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*, czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, czerwończyk fioletek *Lycaena helle*, modraszek nausitous *Maculinea (Phengaris) nausithous*, modraszek telejus *Maculinea (Phengaris) teleius*, obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*, ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe *Koelerion glaucae*

Obszar Natura 2000 Rostocze PLB060012 został ustanowiony w celu ochrony następujących gatunków ptaków: włochatka *Aegolius funereus*, orlik krzykliwy *Aquila pomarina*, puchacz *Bubo bubo*, lelek *Caprimulgus europaeus*, rybitwa białowąsa *Chlidonias hybridus*, bocian czarny *Ciconia nigra*, bocian biały *Ciconia ciconia*, siniak *Columba oenas*, derkacz *Crex crex*, dzięcioł białogrzbiety *Dendrocopos leucotos*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięcioł białoszyi *Dendrocopos syriacus*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, kobuz *Falco subbuteo*, muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*, muchołówka mała *Ficedula parva*, bączek *Ixobrychus minutus*, gąsiorek *Lanius collurio*, pliszka górską *Motacilla cinerea*, trzmielojad *Pernis apivorus*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, puszczyk uralski *Strix uralensis*, jarzębatka *Sylvia nisoria*, sóweczka *Glaucidium passerinum* oraz ich siedlisk.

Zaplanowane zabiegi ochronne wpisują się w działania ochronne zaplanowane dla obszaru Natura 2000 Doliny Łabuńki i Topornicy PLH060087, ustanowione zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doliny Łabuńki i Topornicy PLH060087 (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2023 r., poz. 7867). Zgodnie z jego zapisami celami ochrony siedliska: niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie jest utrzymanie powierzchni występowania siedliska przyrodniczego na co najmniej aktualnym poziomie oraz ograniczenie negatywnego oddziaływania w wyniku niewłaściwego sposobu użytkowania łąk lub braku użytkowania. Ponadto, celem ochrony tego obszaru jest poprawa wskaźników: gatunki dominujące, obce gatunki inwazyjne, gatunki ekspansywne roślin zielnych, ekspansja krzewów i podrostu drzew.

Usunięcie podrostów drzew i krzewów przyczyni się więc do stworzenia optymalnych warunków dla zachowania siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony utworzono rezerwat przyrody „Wieprzec” oraz wyznaczono obszar Natura 2000 Doliny Łabuńki i Topornicy PLH060087.

Wyżej wymienione zabiegi ochronne, w części dotyczącej zapobiegania sukcesji roślinności, będą wykonywane przez dzierżawcę, który dzierżawi teren rezerwatu przyrody „Wieprzec” na podstawie umowy zawartej z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Lublinie, natomiast w części dotyczącej zachowania właściwych stosunków wodnych, prace będą realizowane przez Związek Spółek Wodnych w Zamościu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
dr inż. Arkadiusz Iwaniuk